

Introducere în conceptul coșerian al limbajului

Dumitru Cornel VÎLCU
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Acest articol realizează o scurtă prezentare a ideilor fundamentale despre lingvistică inițiate de către Eugen Coșeriu, insistând asupra celor trei planuri ale limbii, asupra judecăților de conformitate și asupra specificității textului. Articolul se încheie cu prezentarea principiilor universale ale limbii.

Cuvinte-cheie: lingvistică integrală, conținut lingvistic, lingvistică textuală

„Dialogo dei testi“ Eugen Coșeriu: Particularitățile teoriei traducerii

Miorița ULRICH

Universitatea din Bamberg

Rezumat. Articolul își propune să prezinte și să comenteze cele câteva principii fundamentale ale teoriei traducerii elaborate de Eugen Coșeriu. Aceste principii ar putea fi sintetizate astfel: 1. se traduc texte și nu limbi; 2. „cunoștințele despre lumea înconjurătoare” joacă un rol determinant în traducere; 3. trebuie să se țină cont de relativitatea și finalitatea normelor și a principiilor de traducere.

Cuvinte-cheie: lingvistică, traducere, principiu de traducere

Hermeneutica lui Eugen Coșeriu aplicată în traducere

Bernd STEFANINK

Universitatea din Bielefeld și Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Ioana BĂLĂCESCU

Universitatea din Craiova

Rezumat. În *Einführung in die Textlinguistik* Eugen Coșeriu a scris: „Drept urmare, aceasta înseamnă reducerea conținutului ce a fost deja înțeles, la o anumită expresie, pentru a demonstra că *semnificatul* macrosemnului în text corespunde unei expresii specifice. În acest sens, lingvistica textuală, precum este tratată aici, este văzută drept un act hermeneutic” (Coșeriu, 1980: 151). Prezentul articol are ca scop demonstrarea printr-un exemplu pertinent a felului în care această concepție despre lingvistica textuală poate fi aplicată de către traducător.

Cuvinte-cheie: Coșeriu, hermeneutica și traducerea, „trasabilitatea intersubiectivă”, știința cognitivă și traducerea

Teoria traducerii după E. Coșeriu în lectura interpretului de conferință

Christina POPAN
DG SCIC Comisia Europeană

Rezumat. Studiul aplică considerațiile formulate de către Eugen Coșeriu cu privire la natura și limitele traducerii în cazul interpretării, privită în acest studiu ca o formă distinctă de traducere. Prin urmare, acesta evidențiază relevanța interpretării întrebărilor „corecte” și „incorecte” (așteptări false) formulate de către teoretician, infirmând în totalitate ideea de coincidență lingvistică și atrăgând atenția asupra unei abordări mai flexibile a ideii de acuratețe și a naturii indirecte a procesului de traducere/interpretare. Sunt dezbătute, de asemenea, anumite diferențe existente între cele două procese, de la atitudinea receptorilor aleși, trecând prin caracteristicile „materiei prime”, până la provocările suplimentare cu care se confruntă interpreții.

Cuvinte-cheie: teoria traducerii, limitele traducerii, interpretare, Eugen Coșeriu, caracteristici supralingvistice

Călătoria traducătorului de la realitatea profesională sau a traducerii la empatie - traducerea textelor narative ale lui Hans Bergel privind expansiunea comunismului

Silvia IRIMIEA

Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca

Rezumat. Studiul de față încearcă să analizeze experiența de traducere pentru a afla în ce măsură traducătorul renunță temporar la propria-i identitate pentru a se contopi cu autorul textului în timpul actului de traducere a unei povestiri captivante. Studiul are drept obiectiv analiza traducerii romanului *Tanz in Ketten* al lui Hans Bergel. Traducătorul trăiește o experiență proprie în momentul în care se dedică activității de traducere, cu toate că propria-i identitate este, din când în când, pusă sub semnul întrebării. Plasarea traducătorului între cititor/consumator și creator, are ca scop examinarea de aproape a empatiei față de activitatea de traducere a (re)producătorului de text. Din aceste considerente, prezentul studiu începe prin prezentarea responsabilităților traducătorului și a criteriilor măsurabile ce garantează calitatea traducerii, respectiv analizează în detaliu semnificația noțiunii de empatie. Prin intermediul citatelor, studiul încearcă să identifice poziția traducătorului pe axa care unește cititorul sau consumatorul de ficțiune de opera de artă a creatorului. În timp ce, pe de o parte, traducătorul este, la fel ca și autorul, un creator, pe de altă parte, el este un mediator care, prin reproducere, prin aplicarea tehnicilor de comunicare și prin implicarea emoțională își aduce aportul la (re)constituirea operei de artă. În final, se aduc argumente în favoarea ideii că traducătorul trebuie să îndeplinească anumite condiții pentru a avea sentimente de empatie față de autor.

Cuvinte-cheie: empatie, imaginație, afecțiune, transpunere scenică, aport afectiv și lingvistic

(Ne)traducerea sloganurilor. O abordare pe categorii a romanului lui Julian Barnes, *Metroland*

Liana MUTHU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Pornind de la premisa că limbajul fiecărui individ este unic dat fiind că nu există două persoane care să aibă aceeași experiență lingvistică, experiență influențată cu precădere de spațiul geografic și mediul cultural, abordarea autorului se centrează pe „frangleza” folosită de Julian Barnes în romanul său *Metroland* publicat în 1980. Părinții acestuia fiind profesori de franceză, scriitorul britanic a fost foarte influențat de cultura acestei țări. Scris în limba engleză, romanul este presărat fie cu expresiile autorilor francezi emblematici (spre exemplu Voltaire, Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé), fie cu expresii și cuvinte specifice vocabularului bucătăriei franțuzești (*croque*). Studiul analizează modalitatea în care aceste cuvinte și expresii reprezentative — transpuse de Julian Barnes într-o epocă și spațiu diferite — capătă sens conotativ în romanul *Metroland*. Concluzia motivează decizia autorului de a nu traduce anumite cuvinte și expresii în engleză — chiar dacă acest lucru ar fi fost posibil — și de a le utiliza în franceză, limba de origine.

Cuvinte-cheie: conotație, echivalență, intertextualitate, sociolingvistică, transfer cultural

Traducerea (ideală) în context

Aba-Carina PÂRLOG
Universitatea din Timișoara

Rezumat. Luând în considerare perspectiva lui Eugen Coșeriu cu privire la traducerea ideală, această comunicare propune o analiză a legăturii dintre traducerea ideală și context. Traducerea (ideală) în context presupune absența erorilor, posibilitatea de îmbunătățire a calității traducerii, existența unei echivalențe perfecte, păstrarea funcțiilor limbajului, aplicabilitate universală, absența diferențelor lingvistice și culturale etc. Traducerea, la fel ca și limba vorbită, depinde de context. Dintre elementele definiției ale acestuia pot fi analizate: domeniul de care aparține textul, situația istorică și politică, sistemele lingvistice ale limbii sursă și ale limbii țintă, specificul cultural etc. În afară de context, procesul de traducere este definit și de alte aspecte esențiale cum ar fi: gramatica, implicațiile lexicale și semantice, registrul limbii, stilul autorului etc.

Cuvinte-cheie: adaptare gramaticală, adaptare textuală, context, echivalență, traducere ideală

Utilizări „necanonice” ale semnelor lingvistice în desenele animate

Cristina VARGA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca,
Universitatea Pompeu Fabra, Barcelona

Rezumat. Acest articol reprezintă o analiză a strategiilor adoptate în traducerea numelor în diferite limbi. Cadrul teoretic este furnizat de operele lui E. Coșeriu despre traducere cu o atenție deosebită acordată „utilizărilor semnelor lingvistice necanonice”. Corpusul folosit în această analiza este reprezentat de colecția de desene animate franceze *Asterix și Obelix*.

Cuvinte-cheie: Eugen Coșeriu, lingvistică, traducere audiovizuală, desene animate, funcția icastică, funcția metalingvistică, Asterix și Obelix

Terminologia din domeniul managementului și conștiința managerială

Daniela STANCIU, Liana ȘTEFAN
Universitatea de Vest, Timișoara

Rezumat. Lucrarea se centrează asupra ideii lui Coșeriu conform căreia limbajul stă la baza conștiinței care, la rândul ei, influențează limbajul. În zilele noastre, triada *limbaj - logică - activitate socială* are multiple tangențe cu mediul socio-economic. Dificultățile întâmpinate în crearea listelor terminologice necesare traducerii sau interpretării vocabularului din domeniul managementului au condus autorii la descoperirea că limbajul economic a fost supus unei demontări prin împrumuturi arbitrare din engleză și franceză. Acestea au condus, de asemenea, și la confuzii, la despecializare conceptuală (*manager, director, gestionar, șef*), la neuniformitate, dar și la destandardizarea terminologiei. După o analiză detaliată a termenilor din engleză, franceză și română, pornind de la teoria lui Coșeriu, lucrarea sugerează câteva soluții pentru standardizarea vocabularului economic care, din perspectiva autorilor, ar conduce la o îmbunătățire a activității managementului în România.

Cuvinte-cheie: filozofia limbajului, conștiința managerială, management, limbaj, standardizare, normalizare

Traducerea legalizată a documentelor școlare

Adina CORNEA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. În ziua de azi, traducerea legalizată ocupă un loc important pe piața românească. Profesia de traducător a devenit din ce în ce mai provocatoare în ultimul timp, datorită apariției a numeroase instrumente de traducere și a competiției existente în domeniu. În acest context, catedra de Limbi Moderne Aplicate și-a propus să formeze cei mai buni traducători în toate domeniile, care, după absolvire, devin mediatori culturali.. Lucrarea are ca scop îmbinarea teoriei cu practica pentru a pune accent pe regulile teoriei traducerii în cazul traducerilor legalizate a diplomelor. Concluzia amintește numeroase aspecte pedagogice ce pot deriva din practică și care pot fi utilizate la îmbunătățirea cursurilor de traducere.

Cuvinte-cheie: traducerea legalizată, autorizație, cercetare, diplome, didactică

Care sunt elementele de lingvistică generală necesare în formarea profesională a traducătorilor și interpreților la nivel masteral?

Izabella BADIU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Acest articol aduce în discuție o întrebare foarte actuală: care sunt cunoștințele lingvistice fundamentale de care un cursant în traducere sau interpretare are nevoie pentru a deveni profesionist calificat? În primă fază sunt dezbătute experiențele recente ale autorului cu studenții și rezultatele unui sondaj efectuat în octombrie 2009 pentru a repera cunoștințele de bază ale studenților în lingvistică. Mai mult, sunt examinate teoriile existente asupra legăturii dintre lingvistică și traductologie, încercând să se determine mijloacele pedagogice adecvate pentru creșterea atenției studenților asupra rolului pe care lingvistica îl are în procesul de traducere.

Cuvinte-cheie: lingvistică, formarea traducătorilor, analiza discursului, LEA/LMA

Conceptul de fidelitate în interpretarea pentru instituțiile judecătorești

Bogdan ALDEA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. În interpretarea de conferință, conceptul de fidelitate rămâne un aspect mai degrabă delicat în măsura în care circumstanțele fiecărui schimb și tehnica interpretativă propriu-zisă pun interpretul în situația de a efectua un triaj al elementelor lingvistice prin care se elimină redundanțele. Spre deosebire de aceasta, interpretarea în instanță, situația este foarte diferită deoarece interpreților nu le este permisă sintetizarea mesajului, ci li se cere să ofere un echivalent exact aproape la fiecare cuvânt. Pornind de la codurile deontologice ale mai multor asociații profesionale de profil, articolul își propune să examineze conceptul de fidelitate în acest ultim context, cu scopul de a identifica posibilele implicații pentru formarea interpreților.

Cuvinte-cheie: interpretarea în instanță, interpretare de conferință, fidelitate, cod deontologic

Rețelizarea și interpretarea de conferință

Liliana SPÂNU
CEU, Budapesta

Rezumat. Tinerii interpreți de conferință care activează pe piața românească constituie grupul-țintă al acestui articol care are la bază o anchetă realizată în perioada noiembrie-decembrie 2008. Este examinată importanța rețelelor în dezvoltarea profesională a tinerilor interpreți care doresc să presteze în România. În același timp, scopul articolului este și acela de a analiza participarea femeilor în rețelele formale și informale, avantajele rețelelor pentru construirea unei cariere, diferențele între contactele stabilite de către femei și cele stabilite de către bărbați și barierele pe care femeile le întâlnesc când acestea încearcă să formeze rețele. Interviuurile autorului arată că practica rețelizării este crucială pentru interpreții de conferință în România. Fără contacte, interpreții nu pot evolua în cariera lor și nu au acces la oportunități profesionale. Găsirea unui loc de muncă fără recomandări este dificilă mai ales pentru un tânăr interpret. În România, nu există, totuși, rețele profesionale care să îi poată ajuta pe interpreți în găsirea unui loc de muncă sau pentru a evolua în carieră. În această situație, interpreții au dificultăți în începerea activității profesionale, în integrarea pe piață, în negocierea condițiilor de muncă și a tarifelor.

Cuvinte-cheie: femei, tineri interpreți de conferință, rețelizare, oportunități de muncă, recomandări

Observații referitoare la terminologia directivei europene privind TVA

Ildiko FARKAS,
Universitatea din Szeged

Rezumat. Pentru un traducător profesionist care lucrează într-o instituție europeană, cercetarea și elaborarea terminologiilor specializate pentru texte legislative fac parte din activitatea de zi cu zi. După un scurt studiu al problematicii principale referitoare la ceea ce reprezintă un termen, realizat pe baza textelor din literatura de specialitate în franceză și maghiară, articolul urmărește, în primul rând, sublinierea problemelor specifice determinate de existența unor definiții diferite la nivel european. În al doilea rând, se urmărește evidențierea limitelor în care activitatea terminologică a serviciilor de traducere din cadrul instituțiilor UE se poate baza pe evoluțiile teoretice și pe IATE, baza de date terminologică publică a acestor instituții. În cele din urmă, pe baza unui corpus paralel în franceză și maghiară alcătuit, de fapt, din versiunea oficială a directivei privind TVA, articolul dezbate în ce măsură terminologia acestui text juridic confirmă observațiile teoretice. Prin urmare, se va constata faptul că terminologia maghiară nu este consecventă nici în raport cu cea a textului sursă, nici în cadrul textului țintă.

Cuvinte-cheie: traducere pentru instituțiile UE, terminologie aplicată, text legislativ, corpus paralel, IATE

Aplicații ale lingvisticii corpusului în traducerea textelor din domeniile care constituie o sursă bogată de neologisme: cazul „descreșterii economice”

Mariangela EPICOCO

Facultatea de traducere și interpretare, Universitatea din Ginevra

Christian VICENTE

Universitatea din Haute-Alsace

Rezumat. Scopul principal al lucrării de față este acela de a dezbate traducerea din italiană în spaniolă a capitolului „*Decrescita, lavoro e occupazione*” din cartea „*La decrescita felice*” de Maurizio Pallante, unul dintre cei mai importanți comentatori ai descreșterii economice. Pentru a realiza o traducere care să satisfacă așteptările publicului țintă, s-a creat un corpus de articole pe acest subiect, în spaniolă. Aceste resurse au fost adunate pentru a asigura utilizarea unei terminologii și a unei frazeologii adecvate în traducere, dar și pentru a asigura respectarea convențiilor specifice acestui tip de text. Pentru analiza corpusului și pentru extragerea termenilor referitori la descreșterea economică a fost folosit un concordanțier. Lucrarea examinează rolul lingvisticii care a făcut posibilă folosirea terminologiei adecvate.

Cuvinte-cheie: descreștere economică, analiză de corpus, terminologie, extragere de termeni

Rolul latinismelor în terminologia juridică

Olivia N. PETRESCU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Dacă fiecare societate necesită un sistem juridic care să stabilească norme de conduită în cadrul unei comunități anume, atunci Legea este condiționată, nu doar în orientare, cât și în funcționare, terminologie și evoluție, de principiile sociale, religioase, etnice, ideologice și de valorile politice, tehnice, economice și culturale aparținând acelei societăți. În acest fel conceptele juridice dobândesc o semnificație concretă în cadrul unei ordini sociale particulare și definesc dominanța monoculturală a Legii, spre deosebire de universalitatea științei. Contrar celor menționate, prezenta lucrare studiază nivelul multicultural al Legii, derivat dintr-o omogenitate lingvistică. Mai precis, este vorba despre latinismele folosite și în prezent în textele juridice ca moștenire a Dreptului roman, cel mai vechi nucleu al tuturor sistemelor juridice europene. Particularitatea și legitimitatea acestora în textele juridice dau naștere unor discuții cu privire la receptarea, folosirea și traducerea lor.

Cuvinte-cheie: latinisme, drept, terminologie, aforism, traducere

Limba franceză și francofonia în traducerea juridică: importanța diferențelor culturale în traducerea documentelor de drept civil

Tanagua Barceló MARTINEZ, Francisca García LUQUE
Universitatea din Málaga

Rezumat. Articolul de față își propune să analizeze câteva probleme de traducere care decurg din prezența „francofoniei” în combinația lingvistică franceză-spaniolă. Aceste probleme sunt adesea legate de existența unor sisteme juridice care reflectă culturi foarte diferite, și care, cu toate acestea, utilizează aceeași limbă, în cazul de față franceza, pentru a vehicula concepte fie diferite, fie parțial echivalente. Articolul se va concentra pe analiza documentelor de drept civil, care, în mod normal, fac obiectul traducerilor autorizate și care reprezintă o parte semnificativă din munca traducătorului.

Cuvinte-cheie: traduceri juridice, francofonie, documente de drept civil

Legalitatea traducerii infracțiunilor contra persoanelor din engleză în română

Ileana CHERSAN

Academia de Poliție, București

Rezumat. Fiecare vocabular specializat este considerat a fi reflexia emergenței și dezvoltării unei comunități de locutori. Atunci când se compară lexicul englezesc și cel românesc în materie legislativă, polițienească și infracțională, discordanța lansează o provocare pe termen lung: găsirea unor echivalenți acceptabili pentru anumiți termeni-cheie, în ciuda validării acestora. Analiza ansamblului de sisteme se bazează pe o gamă de explicații, de texte de referință și de coduri. Cum se face, de exemplu, că *manslaughter* ajunge să semnifice fie *omor*, fie *omor din culpă*? Sau de ce termenul *lipsire de libertate* poate fi redat fie prin *abduction*, fie prin *kidnapping*? Abordarea sistematică a celor două sisteme juridice dintr-o perspectivă lexical-semantică poate oferi o imagine mult mai aprofundată pentru înțelegerea și atenuarea diferențelor.

Cuvinte-cheie: English legalese (jargon juridic englez), diferențe culturale, infracțiuni contra persoanelor

Limba franceză și ortodoxismul: terminologia religioasă specializată și efectele sale asupra traducerii

Felicia DUMAS

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași

Rezumat. Traducătorul de texte ortodoxe (legate de spiritualitate și teologie) în limba franceză are misiunea de a realiza medierea între dimensiunea lingvistică și cea confesională. Scopul lucrării este acela de a analiza dinamica acestei medieri, acordând o atenție specială tipului de text ales, contextul traducerii și a publicului țintă.

Cuvinte-cheie: traducere, terminologie ortodoxă, competență lingvistică, competență confesională

Sens și referință în traducerea grupurilor nominale din engleză în română

Paul MOVILEANU

Rezumat. Acest articol se concentrează asupra dihotomiei semantice *sens-referință*, contribuție majoră în filozofia limbajului a matematicianului și logicianului german Gottlob Frege, și își propune să-l aplice în situații de traducere pentru a determina gradul în care aceasta s-ar dovedi utilă în domeniul traductologiei. După o scurtă prezentare a cadrului teoretic propus de Frege, sunt aplicate noțiunile de sens și referință în traducerea grupurilor nominale care aparțin uneia dintre cele trei categorii lingvistice identificate de Frege cu ocazia dezbaterilor asupra semnificației. Traducerea celor trei grupuri nominale – aparținând domeniului general, literar și specializat – contribuie la observarea modului în care ar putea fi utilizate noțiunile de sens și referință în traductologie, dar și la concluzia conform căreia acestea pot fi instrumente utile pentru specialist.

Cuvinte-cheie: sens, referință, Gottlob Frege, grupuri nominale, semnificație

Omologia limbă-cultură. Jocul cu ambiguitatea

Rodica FRENȚIU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Articolul de față cu titlul *Omologia limbă-cultură. Jocul cu ambiguitatea în limba și cultura japoneză* inițiază o cercetare interdisciplinară menită să sublinieze o caracteristică esențială a limbii și culturii japoneze: ambiguitatea. Pornind de la accepțiunea termenului „omologie”, studiul explorează și experimentează o similitudine structurală identificabilă atât în cultura, cât și în limba japoneză. Ambiguitatea devine trăsătura definitorie a modelului cultural japonez și, implicit, a limbii japoneze și a particularităților textuale ale acesteia. Prin urmare, se consideră că orice tip de abordare, fie ea culturală sau lingvistică ar trebui să pornească de la trăsătura de ambiguitate a codului cultural și lingvistic japonez.

Cuvinte-cheie: ambiguitate, omologie, model cultural japonez

Ținuturile viticole din Rioja: o „cultură” specifică?

Joël BRÉMOND

Centrul de Cercetare a Identităților Naționale și a Interculturalității (Centre de Recherche sur les Identités Nationales et l'Interculturalité, CRINI), Universitatea din Nantes

Rezumat. Regiunea Rioja era cunoscută de publicul larg pentru relația strânsă pe care o avea cu podgoriile din Bordeaux, dar mai ales cu cele din regiunea Médoc. În anii 1860, Bordeaux, regiune care a fost grav afectată de filoxeră, importa o bună parte din vinurile de care avea nevoie pentru clienții săi. În același timp, Bordeaux exporta către Rioja tehnicile sale specifice cunoscute sub numele de „metoda Bordeaux” (Brémond, 2008). Fiecare regiune, însă, folosea criterii diferite pentru stabilirea ierarhiei vinurilor. Bordeaux era în favoarea metodei cadastrale bazate pe trăsături geofizice ale terenului, în timp ce regiunea Rioja a creat un sistem bazat pe pregătirea și asamblarea vinurilor, dar și pe perioada de maturare în hrubă înainte de distribuirea pe piață. Acest model presupune o percepție mai puțin precisă și mai generică asupra „ținutului”, percepție care este mult mai apropiată de conceptul de „denumire de origine controlată” (DOC sau appellation d'origine contrôlée). Acest articol își propune să arate faptul că astfel de alegeri au ca rezultat două „culturi” distincte ale vinului.

Cuvinte-cheie: Rioja, ținuturi viticole, înmulțirea viței de vie, bodega criadora, mărci

Alfabetizarea și legătura dintre educație și cultură în viziunea românească asupra limbii engleze înainte de 1989: subtitrarea și procesul de învățare a unei limbi străine

Adriana NEAGU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Articolul de față analizează efectele alfabetizării înainte de 1989 cu scopul de a demonstra faptul că o bună stăpânire a limbii materne a favorizat atingerea unui nivel avansat de cunoaștere a limbii engleze. Mai precis, articolul analizează efectul direct al culturii populare, al televiziunii în special, asupra vorbirii limbii engleze ca limbă secundară. Prin intermediul unei comparații între experiența românească și cea a țărilor occidentale sau din sudul Europei, articolul arată că, spre deosebire de dublaj, subtitrarea utilizată de televiziunea națională română s-a dovedit a fi esențială pentru o abordare profesionistă a limbii engleze, deoarece a impus drept model engleza folosită de nativi. Articolul analizează impactul lingvistic al filmelor care nu sunt dublate asupra competențelor de înțelegere și de exprimare ale studenților, precum și felul în care accesul la benzile sonore originale a acționat ca și o formă de mediere culturală, contracarând, cel puțin parțial, efectele cenzurii și ale limitării drastice a accesului la informație. Astfel, este redeschisă dezbaterea privind noțiunea superficială de „metode interactive” în era informației, noțiune care s-a impus în predarea limbii engleze de după anii '80. Articolul își propune să abordeze, chiar dacă doar succint, dintr-o perspectivă polemică aspecte ce țin de politicile europene privind multilingvismul și retorica multiculturalismului, care contribuie la predarea limbii engleze în universități.

Cuvinte-cheie: cunoaștere aprofundată a limbii engleze, alfabetizare, cultură populară, subtitrare, dublaj

Traducerea limbilor și culturilor în filme

Ludmila ILIEVA

Universitatea din Sofía „San Clemente de Ójrid”

Rezumat. Articolul analizează dificultățile întâmpinate în traducerea filmelor și soluțiile posibile identificate în unele cazuri concrete pe traducerea în spaniolă a scenariului filmului *Le monde est grand et le salut nous guette de partout*.

Cuvinte cheie: traducere, cinema, subtitrare, referințe culturale, joc de table

De la discursul romanesc la discursul filmic – *Ghepardul* – Giuseppe Tomasi di Lampedusa

Anamaria COLCERIU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Acest articol își propune să scoată în evidență raportul ce se stabilește între textul romanesc și textul filmic în cadrul procesului de transpoziție semiotică – în cazul de față, adaptarea cinematografică a romanului *Ghepardul* de Giuseppe Tomasi. Studiul comparativ al celor două tipuri de text/discurs presupune o cercetare bazată pe o grilă de analiză complexă. Coordonatele sale principale evidențiază – pornind de la aspectele ce țin de structura narativă, de temporalitate și de enunțare – punctele de convergență mai ales, punctele de divergență între cele două sisteme de semnificații. Eterogenitatea celor două limbaje, caracteristicile proprii materiei semnificante, modalitățile specifice de elaborare și de organizare, precum și „privilegiile” semantice ale uneia sau ale alteia ar trebui să elimine, în final, conceptul de „trădare” a transpoziției cinematografice și să nuanțeze relația dintre cele două entități semnificante care își pun reciproc în valoare potențialul pe fondul unui demers intertextual, dar, în același timp, intersistemic și intersemiotic.

Cuvinte cheie: text romanesc, text filmic, schemă narativă, temporalitate, enunțare

Titlurile din presă: între joc lingvistic și mize politice

Racha EL KHAMISSY

Universitatea Ain Chams, Cairo

Rezumat. Acest articol abordează titlurile ziarelor deoarece acestea constituie un subiect de cercetare de mare interes. Este o abordare în care lingvistica se intersectează cu politica. Aceasta constă, de fapt, într-o interpretare lingvistică a unor titluri de natură politică din cotidienele franceze, mai precis din *Le Monde*, *Le Figaro* și *Libération*. În esență, articolul analizează titlurile propuse de aceste trei publicații referitoare la doi actori politici ai campaniei prezidențiale din Franța, din 2007 – Nicolas Sarkozy (candidatul Uniunii pentru o Mișcare Populară) și Ségolène Royal (candidata Partidului Socialist), descriind mecanismele lingvistice și motivațiile politice ale anumitor titluri și încercând să răspundă la următoarele întrebări: limbajul titlurilor din ziare reflectă, oare, o anumită ideologie? Contribuie acesta la crearea opiniei publice?

Cuvinte-cheie: titluri, presă, politică, discurs, lingvistică, alegeri

Comunicarea mediată de calculator (CMC) Schimbări și caracteristici diferite

Rania ADEL

Universitatea de la Princesse Noura bint Abdel-Rahmane, Riyad

Rezumat. Phonétique MUSE Service (PMS) constituie un nou capital lingvistic, un nou tip de text apărut datorită comunicării electronice ce cunoaște o dezvoltare exponențială. Reprezintă o formă de redactare care sparge bariera dintre discursul oral și cel scris, redefinindu-le. În articolul de față se analizează structura și forma variantelor PMS pentru a putea determina caracteristicile constante ale acestui sistem. Abrevierile, argoul și rebusul sunt variantele cele mai des folosite. Folosirea repetată a limbajului PMS face posibilă utilizatorilor îndepărtarea de la regulile prestabilite, chiar contestarea lor, și inventarea unei noi identități.

Cuvinte-cheie: franceza electronică, rebus, argou, abrevieri

Amestecul lingvistic pe afișele publicitare în Algeria: cazul operatorilor de telefonie

Belkacem BOUMEDINI, Nebia DADOUA HADRIA
Universitatea din Mascara, CRASC, Oran CRASC, Oran

Rezumat. În ultimii ani operatorii de telefonie au invadat piața de telefonie din Algeria. Pentru o prezentare cât mai eficientă a produsului pe piață, aceștia au recurs la folosirea mai multor limbi în cadrul publicității: araba clasică, araba dialectală, franceza sau chiar engleza. Care sunt obiectivele lingvistice, culturale, artistice și economice care au determinat această alegere? Care sunt fenomenele lingvistice care derivă din aceasta? Împrumutul, alternarea de cod lingvistic în cadrul grupului operatorilor de telefonie din Algeria (Djezzy, Nedjma, Mobilis) ilustrează, astfel, o realitate multilingvă a acestei țări?

Cuvine-cheie: limba franceză în Algeria, limbaj mixt, împrumut, alternare de cod lingvistic, operatori de telefonie

Învățarea: un proces de formare a cunoștințelor

Kharchi LAKHDAR

Universitatea din M'Sila, M'Sila

Rezumat. Învățarea nu mai este văzută ca un proces de acumulare liniară, de achiziție automată prin mecanisme de tipul „stimul-răspuns” sau „încercare-eroare”, ci ca un proces de formare a cunoștințelor de către fiecare individ în parte. Aspectul dinamic al formării de cunoștințe de către subiect și interacțiunea cu ceilalți prin acțiuni constituie punctul de interes al acestei lucrări.

Cuvinte-cheie: învățare, formare de cunoștințe, eșafodaj

Interpretarea structurilor cauzale

Nora-Sabina MĂRCEAN

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Redarea sensului unui text prin traducere este un proces sinergetic de interpretare. Prin reparcurgerea anumitor criterii sintactice, semantice și pragmatice, situația structurilor cauzale poate exemplifica gradul de complexitate a strategiilor utilizate în procesul de traducere. Elementele teoretice din cadrul analizei relației cauzale, la fel ca traducerea structurilor cauzale, izolate într-o primă instanță, iar apoi contextualizate, pot fi utile pentru a sprijini studenții în abordarea procesului de traducere la nivelul relațiilor intradiscursive.

Cuvinte-cheie: structură cauzală, cauză, motiv, justificare, argumentare, explicație

O perspectivă enunțiativă asupra traducerii modalităților în limba română: cazul modalităților epistemice

Mirela POP

Universitatea Politehnică, Timișoara

Rezumat. Centrându-se asupra interpretării și traducerii modalităților (mai exact a modalităților epistemice), lucrarea prezintă principalele rezultate ale cercetării întreprinse pentru teza de doctorat a autorului. Articolul face parte dintr-un corp de literatură pe lingvistică aplicată, mai precis pe lingvistica enunțului, în domeniul traducerii. Bazându-se pe două abordări lingvistice, cea dintâi fiind construirea modalităților enunțiative conform modelului de „reperaj enunțiativ” („*repérage énonciatif*”) al lui A. Culioli, iar cea de-a doua teoria „reformulării parafrastice” dezvoltată de C. Fuchs, autorul încearcă soluționarea principalelor probleme care derivă din interpretarea și traducerea a mai multor enunțuri modalizate dintr-un corpus.

Cuvinte-cheie: abordarea lingvistică în traducere, modalități epistemice, „reperaj enunțiativ”, „reformulare parafrastică”, interpretare, traducere

Significatum și designatum în teoria și practica traducerii

Dina VÎLCU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Acest articol tratează implicațiile pe care lingvistica lui Eugen Coșeriu le are în abordarea științifică contemporană a problemei traducerii. *Semnificatul* și *designatum*, planuri diferite ale limbajului, sunt conceptele principale ale lingvisticii integrale utilizate în cadrul articolului.

Cuvinte cheie: conținut lingvistic, semnificat, *designatum*, traducere

Traducerea conectorilor cauzali

Nora-Sabina MĂRCEAN

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Rezumat. Traducerea textelor care conțin conectori cauzali prezintă probleme legate de interpretarea pragmatică a enunțului și a relației cauzale. Un experiment didactic facil ar permite identificarea elementelor problematice și indicarea modalității în care abordarea traducerii poate fi diversificată și îmbunătățită. Asimilarea unor concepte de bază din analiza pragmatică oferă pe durata procesului de traducere rezultate mult mai bune.

Cuvinte-cheie: traducere, interpretare, conector cauzal, elemente de relație

**Utilizarea programelor informatice în traducere și în predarea și studiul limbilor.
Studiu de caz: Tick-Tack Language Expert**

David SEPHTON
Primrose Publishing
Ioan - Lucian POPA
Universitatea “Vasile Alecsandri”, Bacău

Rezumat. Articolul de față prezintă pachetul de aplicații *Tick-Tack Language Expert, TT2010*, Versiunea DVD 6.21, insistând asupra noii aplicații Tick-Tack Tech, concepută în cadrul proiectului *Tick-Tack Tech – învățarea limbilor în domeniul tehnologiei și al mecanicii*, parte a programului „Educație pe tot parcursul vieții” susținut de Uniunea Europeană („Leonardo da Vinci Transfer de Inovație”). Acest pachet de aplicații conține mai mult de 25 de aplicații în peste 50 de limbi: de la „Supraviețuire” și „ABC” până la „Afaceri” și „Turism”. Este vorba de un instrument auxiliar extrem de util, deoarece componentele principale au și versiuni în română, care pot fi utilizate atât în vederea perfecționării în folosirea limbilor străine, cât și pentru traducerea expresiilor, propozițiilor și anumitor tipuri de fraze în limba sau limbile alese de către utilizator.

Cuvinte-cheie: pachet de aplicații, valoare educativă, vocabular specializat, limbă sursă, limbă țintă